37. DERS

HÂL -II-

HÂL ÇEŞİTLERİ

Toplam dört çeşit hâl vardır:

1. Müfret Hâl
2. İsim Cümlesi Olarak Hâl
3. Fiil Cümlesi Olarak Hâl
4. Şibih Cümle Olarak Hâl

Bir önceki dersimizde, '***hâl***'in tanımı yapılmış ve ***müfret hâl*** konusu ele alınmıştı. Bu dersimizde ise diğer üç hâl çeşidi üzerinde durulacaktır.

İSİM CÜMLESİ OLARAK HÂL

İsim cümlesi formundaki hâl'de, ya bu hâl öğesini sahibu'l-hâl'e bağlayan ve '***el-Vâvu'l-Hâliyye***' adını verdiğimiz bir (وَ) harfi veya söz konusu cümleyi sahibu'l-hâl'e bağlayan bir zamir veyahutta her ikisi birlikte bulunur. Hâl olan kelimenin daha önce geçen zi'l-hali nitelemesi durumunda hal cümlesindeki zamir ile sahibu'l-hâl arasında nicelik ve cinsiyet yönlerinden uyum aranır. Bu arada, hâl durumundaki isim cümlesinin -*gerek haberinin isim, fiil veya şibih cümle olması, gerekse mübteda ile haberin yer değiştirmesi bakımından*- farklı şekillerde gelebileceği hususunu da dikkate almak gerekmektedir.

CÜMLE HALİNDE GELEN BÜTÜN HÂLLER MAHALLEN MANSUPTUR.

İsim Cümlesi Halinde Gelen Hâl ile ilgili Örnek Cümle		
Hâl (İsim Cümlesi Halinde)		Fiil + Fâil
مُلْحَقٌ	وَ هُوَ	تَقَاعَدَ أَبِي
Haber	+ Mübteda	
Babam ateşe iken emekli oldu.		

İSİM CÜMLESİ HALİNDEKİ HÂLLERLE İLGİLİ CÜMLE ÖRNEKLERİ

(1) غَادَرَ الضُّيُوفُ بَيْتَنَا وَ هُمْ مَسْرُورُونَ.

Konuklar, evimizden sevinçli olarak ayrıldılar.

(2) كَانَ الْمُصَابُ يَسْتَلْقِي عَلَى الأَرْضِ وَ هُوَ مُتَأَلِّمٌ.

Yaralı, acı içerisinde yere uzanmış yatıyordu.

(3) أَصْغَيْنَا إِلَى الأُسْتَاذِ وَ نَحْنُ مُنْدَهِشُونَ.

Hocayı dehşete kapılmış bir vaziyette dinledik.

(4) مَنْ تَعَلَّمَ وَ هُوَ صَغِيرٌ تَقَدَّمَ وَ هُوَ كَبِيرٌ.

Küçük yaşlarda öğrenen, ileriki yaşlarda gelişme gösterir.

(5) تَرَكَتِ الطَّالِبَةُ الْفَصْلَ وَ هِيَ دَامِعَةُ الْعَيْنَيْنِ.

Kız öğrenci, gözleri yaşlı olarak sınıfı terk etti.

(6) قَطَعْتُ إِصْبَعِي وَ أَنَا أَقْطَعُ الْبَصَلَ.

Soğan doğrarken parmağımı kestim.

(7) أَلْقَى الرَّئِيسُ خِطَابَهُ وَ هُوَ قَائِمٌ.

Başkan, konuşmasını ayakta yaptı.

(8) اِسْتَغْرَقَ وَالِدِي فِي النَّوْمِ وَ كَانَ قَدْ يُشَاهِدُ التِّلْفَازَ.

Babam televizyon seyrederken uykuya daldı.

(9) دَخَلَتِ الْمُعَلِّمَةُ الْفَصْلَ وَ هِيَ غَضْبَى.

Bayan öğretmen sınıfa öfkeli bir şekilde girdi.

(10) يَجِبُ أَلاَّ نَأْكُلَ اللَّحْمَ وَ هُوَ نِيءٌ.

Eti çiğ olarak yemememiz gerekir.

(11) سَافَرَ عَمِّي إِلَى لَنْدَنَ وَ هُوَ صَغِيرٌ.

Amcam Londra'ya küçük yaşlarda gitti.

(12) حَضَرَتْ زَيْنَبُ إِلَى الْجَامِعَةِ وَ هِيَ تَقُودُ سَيَّارَتَهَا.

Zeynep, arabasına binerek üniversiteye geldi.

(13) سَافَرَتْ عَائِشَةُ وَ أَبُوهَا مَرِيضٌ.

Ayşe, babası hasta iken yola çıktı.

(14) وَصَلَتْ فَاطِمَةُ وَ مَعَهَا اِبْنَتُهَا الْكُبْرَى.

Fatma, büyük kızı ile birlikte geldi.

(15) دَخَلَ الْأُسْتَاذُ الصَّفَّ وَ بِيَدِهِ خَرِيطَةٌ.

Öğretmen, elinde harita olduğu halde sınıfa girdi.

(16) سَافَرَ أَخِي إِلَى أَمْرِيكَا وَ هُوَ طَالِبٌ فِي كُلِّيَّةِ الطِّبِّ.

Kardeşim, tıp fakültesinde öğrenci iken Amerika'ya gitti.

(17) تَزَوَّجَتْ فَاطِمَةُ وَ هِيَ فِي الْعِشْرِينَ مِنْ عُمْرِهَا.

Fatma, yirmi yaşında iken evlendi.

(18) وَصَلَ ضَيْفُ الشَّرَفِ إِلَى الْحَفْلَةِ وَ مَعَهُ زَوْجَتُهُ.

Şeref konuğu, partiye beraberinde eşi olduğu halde geldi.

(19) ذَهَبَ الْمُحَامِي إِلَى الْمَحْكَمَةِ وَ مَعَهُ كُلُّ الْمُسْتَنَدَاتِ.

Avukat, yanında tüm belgeler hazır olduğu halde mahkemeye gitti.

(20) سُرِقَتْ حَقِيبَتِي وَ بِهَا بِطَاقَتِي الشَّخْصِيَّةُ.

Çantam, içindeki kimliğimle birlikte çalındı.

(21) رَجَعْنَا إِلَى الْبَيْتِ وَ نَحْنُ أَنْفَقْنَا كُلَّ نُقُودِنَا.

Tüm paramızı harcamış olarak eve döndük.

(22) أَيُّهَا الْأَطْفَالُ: لاَ تَتَكَلَّمُوا وَ أَنْتُمْ تَأْكُلُونَ.

Çocuklar ! Yemek yerken konuşmayın.

FİİL CÜMLESİ OLARAK HÂL

Sahibu'l-Hâl'i '***durum***' yönünden niteleyen '***Hâl***' öğesinin, fiil cümlesi olması durumunda şu üç noktaya dikkat etmek gerekir:

- Hâl cümlesi, olumlu yapıdaki bir geçmiş zaman (mazi) cümlesi ise, bu cümlenin başına (وَ قَدْ) getirilir.
- Hâl cümlesi, olumsuz yapıdaki bir geçmiş zaman (mazi) cümlesi ise, bu cümlenin başına (وَ مَا - وَ لَمْ) getirilir.
- Hâl cümlesi geniş zamanlı bir fiil cümlesi (muzâri) ise -ister olumlu ister olumsuz yapıda bulunsun- cümle başına '***el-Vâvu'l-Hâliyye***' getirilmez.

Fiil Cümlesi (Mazi/Olumlu) Halinde Gelen Hâl ile ilgili Örnek Cümle	
Hâl (Fiil Cümlesi Halinde)	Fiil + Fâil
وَ قَدْ حَصَلْتُ عَلَى شَهَادَتِي	رَجَعْتُ
Diplomamı almış olarak döndüm.	

FİİL CÜMLESİ (MAZİ/OLUMLU) DURUMUNDAKİ HÂLLERLE İLGİLİ ÖRNEKLER

(1) عَادَ خَالِدٌ مِنَ الْيَابَانِ وَ قَدْ حَصَلَ عَلَى الدُّكْتُورَاه.

Halit, doktarasını yapmış olarak Japonya'dan döndü.

(2) خَرَجَتْ أُمِّي مِنَ الْبَيْتِ وَ قَدْ أَتَمَّتْ وَظِيفَتَهَا.

Annem, görevini tamamlamış olarak evden çıktı.

(3) اِشْتَرَكْتُ فِي الْاِمْتِحَانِ وَ قَدِ اسْتَعْدَدْتُ لَهُ جَيِّدًا.

Sınava, iyice hazırlanmış olarak girdim.

(4) رَجَعَ الرِّيَاضِيُّونَ الْأَتْرَاكُ وَ قَدْ ضَرَبُوا أَرْقَامًا قِيَاسِيَّةً.

Türk sporcular, rekor kırmış olarak döndüler.

(5) اِنْتَهَتِ الْمُبَارَاةُ وَ قَدْ فَازَ فَرِيقُنَا بِثَلَاثَةِ أَهْدَافٍ.

Karşılaşma, takımımızın üç golüyle sona erdi.

(6) نَامَ الْمَرِيضُ هٰذِهِ اللَّيْلَةَ وَ قَدْ تَنَاوَلَ دَوَاءَهُ.

Hasta, bu gece, ilacını alarak uyudu.

(7) خَرَجَ الْمُدِيرُ مِنْ مَكْتَبِهِ وَ قَدْ كَتَبَ اسْتِقَالَتَهُ.

Müdür, ofisinden, istifasını yazarak çıktı.

(8) رَجَعَ الْمُرَاسِلُ وَ قَدْ قَابَلَ الرَّئِيسَ.

Muhabir, başkanla görüşerek geri döndü.

(9) مَاتَ الْأَبُ وَ قَدْ قَامَ بِمُهِمَّاتِهِ نَحْوَ أَوْلَادِهِ.

Baba, çocuklarına karşı olan görevlerini yapmış olarak vefat etti.

(10) أُنْقِذَ سَاكِنُ الْعِمَارَةِ وَ قَدِ احْتَرَقَ نِصْفُ بَدَنِهِ.

Apartman sakini, bedeninin yarısı yanmış olarak kurtarıldı.

(11) بَدَأْتُ كِتَابَةَ الْأُطْرُوحَةِ وَ قَدِ اسْتَرَحْتُ.

Tez yazımına, dinlenmiş olarak başladım.

(12) قَضَى الْفَيْلَسُوفُ نَحْبَهُ وَ قَدْ آمَنَ بِاللهِ وَ الْآخِرَةِ.

Filozof, Allah'a ve Ahiret gününe iman etmiş olarak vefat etti.

(13) سَلَّمْتُ النُّقُودَ لِلْبَنْكِ وَ قَدْ عَدَدْتُهَا مَرَّتَيْنِ.

Paraları, iki defa sayarak bankaya teslim ettim.

(14) تَزَوَّجَا وَ قَدْ أَتَمَّا كُلَّ حَاجَاتِهِمَا قَبْلَ الزَّوَاجِ.

Tüm ihtiyaçlarını, evlilik öncesinde tamamlamış olarak dünya evine girdiler.

(15) أَغْلَقَ الْعَامِلُ الْمَحَلَّ وَ قَدْ نَظَّفَ أَرْضِيَّتَهُ.

İşçi, yerleri temizleyerek dükkanı kapattı.

(16) قَالَ زَمِيلِي أَحْمَدُ وَ قَدْ أَخْفَضَ صَوْتَهُ: يَا لَهُ مِنْ حَيٍّ مُزْعِجٍ.

Arkadaşım Ahmet, ses tonunu düşürerek: Ne sıkıcı bir mahalle bu böyle! Dedi.

Fiil Cümlesi (Mazi/Olumsuz) Halinde Gelen Hâl ile ilgili Örnek Cümle	
Hâl (Fiil Cümlesi Halinde)	Fiil + Fâil
وَ مَا غَرَبَتِ (وَلَمْ تَغْرُبِ) الشَّمْسُ	أَفْطَرْتُ خَطَأً
Yanlışlıkla, güneş batmadığı halde (batmadan) iftar ettim.	

FİİL CÜMLESİ (MAZİ/OLUMSUZ) DURUMUNDAKİ HÂLLERE İLİŞKİN ÖRNEKLER

(1) قَدِ انْتَهَى الْوَقْتُ وَ لَمْ أُكْمِلْ كِتَابَةَ جَمِيعِ الْأَجْوِبَةِ.

Yanıtların hepsini tamamlamadan süre bitti.

(2) قَدْ أَطْفَأَ الطَّاهِي النَّارَ وَ مَا اسْتَوَى الطَّعَامُ جَيِّدًا.

Aşçı, yemek iyice pişmeden ateşi (ocağı) söndürdü.

(3) قَدْ مَاتَتْ وَالِدَتُهُ وَ لَمْ تَحْبُ شَقِيقَتُهُ بَعْدُ.

Kızkardeşi henüz emeklemeden annesi vefat etmişti.

(4) اِنْصَرَفَ الْكَشَّافُونَ وَ لَمْ تُشْرِقِ الشَّمْسُ.

İzciler, gün doğmadan yola koyuldular.

(5) عَادَ مُحَمَّدٌ إِلَى بَلَدِهِ وَ لَمْ يُكْمِلْ دِرَاسَتَهُ.

Muhammet, eğitimini tamamlayamadan ülkesine geri döndü.

(6) رَجَعَ الْفَرِيقُ مِنَ الْخَارِجِ وَ لَمْ يَنَلْ أَيَّ كَأْسٍ.

Takım, hiçbir kupa elde edemeden yurt dışından döndü.

(7) نَجَحَ فِي الْاِمْتِحَانِ وَ مَا تَلَقَّى دُرُوسًا خَاصَّةً.

Özel dersler almadan imtihanda başarılı oldu.

(8) نَامَ الطِّفْلُ الْكَسُولُ وَ مَا خَلَعَ مَلاَبِسَهُ الْيَوْمِيَّةَ.
Tembel çocuk, günlük elbiselerini çıkarmadan yattı.

(9) قَبِلَتْ الزَّوَاجَ مَعَهُ وَ مَا فَكَّرَتْ فِيهِ جَيِّدًا.
İyice düşünmeden Onunla evlenmeyi kabul etti.

(10) اِشْتَرَى كِتَابًا جَدِيدًا وَ لَمْ يَنْتَهِ مِنْ قِرَاءَةِ الْآخَرِ.
Diğerini okumayı bitirmeden yeni bir kitap satın aldı.

Olumlu veya Olumsuz Muzâri Fiil Cümlesi Halindeki Hâl Örneği	
Hâl (Fiil Cümlesi Halinde)	Fiil + Fâil + Mefûl
تُحَلِّقُ فِي السَّمَاءِ	رَأَيْتُ الطَّائِرَةَ
Uçağı, havada manevra yaparken gördüm.	

OLUMLU VEYA OLUMSUZ MUZARİ FİİL CÜMLESİ HALİNDE GELEN HÂLLERLE İLGİLİ ÖRNEK CÜMLELER

(1) بَعَثَ اللّٰهُ مُحَمَّدًا يَهْدِي النَّاسَ إِلَى نُورِ الْإِسْلاَمِ.
Allah, Hz. Muhammed'i insanları İslam'ın nuruna ulaştırmak üzere gönderdi.

(2) وَصَلَ الْمُعَلِّمُ إِلَى الْمَدْرَسَةِ يَمْشِي عَلَى الْأَقْدَامِ.
Öğretmen, okula, yürüyerek vardı.

(3) فَحَصَتِ الطَّبِيبَةُ الطِّفْلَةَ تَبْكِي مِنَ الْأَلَمِ.
Bayan doktor, kız çocuğunu, sancıdan ağlarken muayene etti.

(4) اِجْتَمَعَ الْمَنْدُوبُونَ يُنَاقِشُونَ مُشْكِلَةَ الطَّاقَةِ.
Temsilciler, enerji problemini tartışmak üzere bir araya geldiler.

(5) سَيَتَقَدَّمُ جَارُنَا يَطْلُبُ يَدَ ابْنَتِنَا هٰذَا الْمَسَاءَ.
Bu akşam, komşumuz, kızımızı istemek üzere gelecek.

(6) تَقْضِي الْبِنْتُ الصَّغِيرَةُ يَوْمَهَا تُسَاعِدُ أُمَّهَا.
Küçük kız, gününü, annesine yardım ederek geçiriyor.

(7) سَافَرَ الطُّلاَّبُ إِلَى بِلاَدِهِمْ لاَ يَعْرِفُونَ نَتِيجَةَ الْاِمْتِحَانِ.
Öğrenciler, sınav sonuçlarını öğrenemeden memleketlerine gittiler.

(8) وَصَلْنَا إِلَى الْفَصْلِ نَحْمِلُ كُتُبَنَا تَحْتَ آبَاطِنَا.
Kitaplarımızı koltuk altlarımızda taşıyarak sınıfa geldik.

(9) يَتَنَاوَلُ الضُّيُوفُ الطَّعَامَ يَسْتَمِعُونَ إِلَى الْمُوسِيقَى.

Konuklar, müzik eşliğinde (müzik dinleyerek) yemek yiyorlar.

(10) دَخَلَ عَلَيْنَا وَزِيرُ التَّرْبِيَةِ لاَ نَشْعُرُ بِهِ.

Eğitim bakanı, biz farkında olmadan yanımıza geldi.

(11) كَانَ السُّيَّاحُ يَتَجَوَّلُونَ يَلْتَفِتُونَ حَوْلَهُمْ.

Turistler, etraflarına bakınarak geziniyorlardı.

(12) يَرْتَكِبُ الْإِنْسَانُ الْجَرِيمَةَ لاَ يُفَكِّرُ فِي عَاقِبَتِهَا.

İnsanoğlu, suçu, neticesini düşünmeden işler.

(13) كَتَبَتِ الْأُمُّ لِابْنِهَا تَسْأَلُ عَنْ سَبَبِ غِيَابِهِ.

Anne, oğluna, gelmeyişinin nedenini soran bir mektup yazdı.

(14) عَادَ أَبُونَا يَحْمِلُ لَنَا عِدَّةَ هَدَايَا.

Babam bize, birçok hediye ile (hediye getirerek) döndü.

(15) يَعِيشُ الْمُؤْمِنُ الْحَقِيقِيُّ يَحْمَدُ اللهَ دَائِمًا.

Gerçek mümin, daima Allah'a şükrederek yaşar.

(16) وَاظَبَ الْمُجْرِمُ عَلَى سَرْدِ كَلاَمِهِ يَتَنَهَّدُ تَنَهُّدًا عَمِيقًا.

Suçlu, derin bir iç çekerek konuşmasına devam etti.

ŞİBİH CÜMLE OLARAK HÂL

Sahibu'l-Hâl'i '***durum***' yönünden niteleyen '***hâl***' öğesi, isim veya fiil cümlesi yapısında olabileceği gibi, harf-i cer ve mecrurundan müteşekkil bir şibih cümle veya bir zarf cümleciği de olabilir. Tıpkı muzâri fiil durumundaki hâl cümlesinde olduğu gibi, şibih cümleyi de sahibu'l-hâl'e bağlayan herhangi bir bağlaç söz konusu değildir.

Hâl'in Şibih Cümle Olarak Geldiği Cümle Örneği		
Hâl (Şibih Cümle Halinde)	Mefûlün bih	Fiil + Fâil
فِي دَهْشَةٍ	الدُّوَّامَةَ	شَاهَدْنَا
Hortumu dehşet içinde izledik.		

HÂL'İN ŞİBİH CÜMLE OLARAK GELDİĞİ CÜMLE ÖRNEKLERİ

(1) اِشْتَرَكَتِ الطَّالِبَاتُ فِي الْاِمْتِحَانِ فِي أَمَلٍ.
Kız öğrenciler sınava umutlu bir şekilde girdiler.

(2) يَتَحَدَّثُ مُحَمَّدٌ إِلَى مُعَلِّمِيهِ فِي أَدَبٍ وَ احْتِرَامٍ.
Muhammet, öğretmenleriyle terbiyeli ve saygılı bir şekilde konuşuyor.

(3) رَأَيْتُ الْعَصَافِيرَ فَوْقَ الْأَشْجَارِ.
Serçeleri, ağaçların üstündeyken gördüm.

(4) قُلْتُ لِأَخِي فِي هُدُوءٍ: هٰذِهِ لُعْبَةٌ بَالِغَةُ الْخُطُورَةِ.
Kardeşime sakin bir şekilde : 'Bu, son derece tehlikeli bir oyun' dedim.

(5) كُنَّا نَنْتَظِرُ زِيَارَةَ خَالَتِنَا لَنَا بِفَارِغِ صَبْرٍ.
Teyzemizin bizi ziyaretini sabırsızlıkla bekliyoruz.

(6) دَافَعَ الْجُنُودُ عَنِ الْوَطَنِ فِي شَجَاعَةٍ.
Askerler, yurdu yüreklilikle savundular.

(7) تَوَقَّفَتْ عَائِشَةُ أَمَامَ الْحَادِثِ فِي حَيْرَةٍ.
Ayşe, kaza karşısında şaşkın bir şekilde durakladı.

(8) اِلْتَفَتَ الْمُعَلِّمُ إِلَيَّ مُغَمْغِمًا فِي غَضَبٍ.
Öğretmen, bana, öfkeli bir şekilde homurdanarak baktı.

(9) ضَمَّتِ الْأُمُّ وَلَدَهَا الْوَحِيدَ إِلَى صَدْرِهَا بِشَفَقَةٍ.
Anne, biricik çocuğunu şefkatle bağrına bastı.

(10) دَخَلَتِ الطَّالِبَةُ فِي صَالَةِ الْمُعَلِّمِينَ فِي اسْتِحْيَاءٍ.
Kız öğrenci, öğretmenler odasına, utangaç bir eda ile girdi.

(11) يَنْتَظِرُ الْمُتَّهَمُونَ قَرَارَ الْمَحْكَمَةِ فِي تَوَتُّرٍ.
Sanıklar, mahkeme kararını gergin bir şekilde bekliyorlar.

(12) بِعْتُ الْأَثْمَارَ عَلَى أَشْجَارِهَا.
Meyveleri, ağaç üzerindeyken sattım.

(13) يَثِبُ وَ يَقْفِزُ الْأَطْفَالُ فِي الْمَلْعَبِ بِسُرُورٍ.
Çocuklar, oyun sahasında, sevinç içerisinde hoplayıp zıplıyorlar.

(14) تَسَاءَلَ الْوَالِدُ فِي حَيْرَةٍ شَدِيدَةٍ: مَنِ الْمُخْطِئُ إِذَنْ؟
Baba, büyük bir şaşkınlıkla sordu: Öyleyse kim hatalı?

(15) رَفَضَ الرَّئِيسُ الْاِقْتِرَاحَ فِي حِدَّةٍ وَ غَضَبٍ.
Başkan, öneriyi, hiddet ve öfke içerisinde geri çevirdi.

(16) نَحْنُ نَعِيشُ فِي ضِيقٍ لاَ فِي ثَرَاءٍ وَ لاَ رَخَاءٍ.
Bizler, zenginlik ve bolluk içinde değil, darlık içerisinde yaşamaktayız.

(17) طَلَبَ الْمَرِيضُ دَوَاءَهُ فِي أَلَمٍ وَ اضْطِرَابٍ.
Hasta, acı ve ızdırap içerisinde ilacını istedi.

(18) قُومُوا بِوَاجِبَاتِكُمْ بِإِيمَانٍ وَ حَزْمٍ شَدِيدَيْنِ.
Görevlerinizi, inanç ve kararlılıkla yerine getiriniz.

MARİFE İSİMLERDEN SONRA GELEN VE BU İSMİ DURUM YÖNÜNDEN NİTELEYEN CÜMLELER HÂLDİR.

اَلْبِنَاءُ وَ التَّعْمِيرُ

مَاذَا يَبْنِي هَؤُلاَءِ الْعُمَّالُ؟ إِنَّهُمْ يَبْنُونَ عِمَارَةً شَاهِقَةً، لَقَدْ وَصَلُوا إِلَى الدَّوْرِ الثَّامِنِ وَ لَمْ يَتَوَقَّفُوا عَنِ الْبِنَاءِ. وَ فِي الشَّارِعِ الْمُجَاوِرِ نُشَاهِدُ عُمَّالاً يَبْنُونَ مُسْتَشْفًى. وَ إِذَا مَشَيْنَا فِي شَوَارِعِ هٰذِهِ الْمَدِينَةِ الْكَبِيرَةِ رَأَيْنَا أَنَّ حَرَكَةَ الْبِنَاءِ لاَ تَتَوَقَّفُ، وَ لَنْ تَتَوَقَّفَ، فَهُنَا تُبْنَى مَدْرَسَةٌ، وَ هُنَاكَ يُقَامُ مَسْجِدٌ. فَالْبِنَاءُ حَرَكَةٌ مُسْتَمِرَّةٌ وَ هُوَ دَلِيلٌ عَلَى التَّقَدُّمِ وَ الْحَضَارَةِ.

لَقَدْ عَرَفَ الْإِنْسَانُ مِنْ قَدِيمِ الزَّمَانِ كَيْفَ يَبْنِي بَيْتَهُ. بَنَى الْبَيْتَ الصَّغِيرَ الَّذِي يَحْمِيهِ مِنَ الْحَرِّ أَوِ الْبَرْدِ. وَ اْلآنَ يَبْنِي الْعِمَارَاتِ الشَّاهِقَةَ الَّتِي تَصِلُ إِلَى السَّحَابِ. فَلِلْبِنَاءِ تَارِيخٌ طَوِيلٌ اِبْتَدَأَهُ اْلإِنْسَانُ مِنْ فَجْرِ التَّارِيخِ. ثُمَّ ابْتَدَأَ التَّطَوُّرُ فِي الْبِنَاءِ مُنْذُ الْقَرْنِ التَّاسِعَ عَشَرَ الْمِيلاَدِيِّ، وَ كَانَ هٰذَا بِفَضْلِ اسْتِعْمَالِ الْحَدِيدِ وَ اْلإِسْمَنْتِ الْمُسَلَّحِ، وَ عِنْدَمَا اسْتُعْمِلَتِ اْلآلاَتُ الْحَدِيثَةُ أُقِيمَتِ الْمَبَانِي فِي أَقْصَرِ وَقْتٍ. إِنَّ بِنَاءَ الْمَنَازِلِ وَ الْمَصَانِعِ وَ الْمُؤَسَّسَاتِ وَ الْمَسَارِحِ وَ الْمَدَارِسِ وَ الْمَسَاجِدِ مِنْ أَهَمِّ اْلإِنْشَاءَاتِ فِي الْعَصْرِ الْحَدِيثِ. يَحْتَاجُ كُلُّ بِنَاءٍ مِنْهَا إِلَى كَثِيرٍ

مِنَ الْعُمَّالِ الْمَهَرَةِ، مِنْ نَجَّارِينَ وَ نَقَّاشِينَ وَ سَبَّاكِينَ وَ بَنَّائِينَ. وَ قَدْ يَسْعَدُ بَعْضُ النَّاسِ بِمُشَاهَدَةِ حَرَكَةِ الْبِنَاءِ، كَيْفَ يُرْمَى ٱلأَسَاسُ؟ وَ كَيْفَ تُقَامُ الْجُدْرَانُ؟ وَ كَيْفَ يُصَفُّ الْبَلاَطُ؟ وَ كَيْفَ تُمَدُّ أَنَابِيبُ الْمِيَاهِ وَ أَسْلاَكُ الْكَهْرَبَاءِ؟

وَ إِذَا دَخَلْتَ بَيْتًا بَعْدَ أَنْ يَتِمَّ تَأْثِيثُهُ فَسَوْفَ تَرَى مَا يُسْعِدُكَ... تَرَى ٱلأَرْضَ وَ قَدْ فُرِشَتْ بِالسَّجَّادِ، وَ الْجُدْرَانَ وَ قَدْ طُلِيَتْ بِأَجْمَلِ ٱلأَلْوَانِ، وَ النَّوَافِذَ وَ قَدْ غُطِّيَتْ بِالسَّتَائِرِ. وَ لَقَدِ اهْتَمَّ الْمُسْلِمُونَ بِالْبِنَاءِ اهْتِمَامًا كَبِيرًا، فَكَانَتْ حَضَارَتُهُمْ حَضَارَةَ بِنَاءٍ وَ تَعْمِيرٍ.

مِنْ عَادَاتِ الشُّعُوبِ فِي الزَّوَاجِ

يَتَّبِعُ النَّاسُ عَادَةً خَاصَّةً بِهِمْ فِي الزَّوَاجِ فِي وَسْطِ يُوغُوسْلاَفْيَا، فَإِذَا أَرَادَ الشَّابُّ خِطْبَةَ فَتَاةٍ ذَهَبَ إِلَى أُسْرَتِهَا وَ بَحَثَ مَعَهُ أُمُورَ الزَّوَاجِ، وَ فِي نِهَايَةِ الْحَدِيثِ لاَ تُعْطِي ٱلأُسْرَةُ رَأْيَهَا فِيهِ صَرَاحَةً بِـ "نَعَمْ" أَوْ "لاَ"، بَلْ تُقَدِّمُ لَهُ الْقَهْوَةَ. فَإِذَا كَانَتِ الْقَهْوَةُ حُلْوَةً فَمَعْنَى ذٰلِكَ أَنَّهُمْ قَبِلُوهُ زَوْجًا لِلْفَتَاةِ، وَ إِذَا كَانَتْ مُرَّةً فَقَدْ رَفَضَتِ ٱلأُسْرَةُ الطَّلَبَ وَ عَلَيْهِ أَنْ يَجِدَ حَظًّا أَحْسَنَ فِي مَكَانٍ آخَرَ.

كلمة اليوم

مَنْ أَطَالَ أَمَلَهُ سَاءَ عَمَلُهُ

وَ مَنْ سَاءَ عَمَلُهُ خَابَ مَسْعَاهُ